

Datum

2020-04-03

Vår referens

Pär Svensson/ Tim Delshammar

Tjänsteskrivelse

Riktlinjer vid förfrågningar från kommunalförbundet VA SYD gällande anläggande av dagvattenanläggningar på allmän platsmark TN-2019-3149

Sammanfattning

Tekniska nämndens arbetsutskott uppdrog vid sammanträde den 4 september 2019, § 40, åt fastighets- och gatukontoret att ta fram riktlinjer för framtida hantering vid förfrågningar från kommunalförbundet VA SYD gällande anläggande av dagvattenanläggningar på allmän platsmark, detta för att säkerställa att fastighets- och gatukontoret agerar i enlighet med tekniska nämndens intentioner.

Bakgrunden till riktlinjerna är att kommunalförbundet VA SYD önskat anlägga olika typer av dagvattenåtgärder på allmän platsmark. Åtgärderna tar yta i anspråk varvid rekreativsmöjligheten och/eller driftbehovet påverkas. Eftersom behovet av en förstärkt regnvattenhantering är stort i Malmö är det sannolikt att förfrågningar om att anlägga åtgärder på allmän platsmark kommer att öka och vara fortsatt aktuellt under överskådlig framtid.

De föreslagna riktlinjerna bevakar tekniska nämndens ansvarsområde samtidigt som de öppnar upp för att fastighets- och gatukontoret ska kunna bidra till att en god helhetslösning i stadsbyggnadsprocessen uppnås.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att anta föreliggande förslag till riktlinjer för dagvattenhantering på allmän platsmark.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag §40 TNAU 190904 Åtgärd för dagvattenfördröjning i Bulltofta inklusive uppdrag om riktlinjer för dylika förfrågningar
- Riktlinjer för dagvattenhantering på allmän platsmark
- Rutindokument för dagvattenhantering på allmän plats
- G-Tjänsteskrivelse TN 200421 Riktlinjer vid förfrågningar från kommunalförbundet VA SYD gällande anläggande av dagvattenanläggningar på allmän platsmark

Beslutsplanering

Tekniska nämnden 2020-04-21

Beslutet skickas till

VA SYD

Ärendet

Stora delar av Malmös liksom Sveriges VA-ledningssystem har för liten kapacitet för att kunna uppfylla dagens dimensionerande krav. Anledning till detta är främst:

- att de befintliga ledningssystemen dimensionerades utifrån en begränsad kunskap om nederbördens variation och utan att ta hänsyn till framtida klimatförändringar. Dagens kapacitetskrav är därför mycket högre än när ledningarna anlades.
- att städerna har vuxit och förtätats efter att ledningssystemen anlades utan att ledningssystemens kapacitet har ökat i tillräcklig utsträckning. Dagens kapacitetsbehov är därför mycket högre än när ledningarna anlades.

Konsekvenser av att ledningssystemet har för dålig kapacitet visar sig tydligast i de områden där avloppsvatten och dagvatten leds till samma ledning (så kallad kombinerad ledning). I dessa områden leder en dålig kapacitet till en ökad risk för källaröversvämning.

För att minska risken för översvämningar vid kraftiga regn, tex skyfall behöver olika typer av åtgärder anläggas. I *Åtgärdsplan för Malmös avloppsledningsnät 2017* framgår hur VA SYD avser förbättra ledningsnätets funktion. Enbart åtgärder på ledningsnätet är i regel dock varken tillräckligt eller samhällsekonomiskt klokt för att nå målen från *Skyfallsplan för Malmö*. För att nå de målen behövs, utöver ledningsförstärkningar, ytliga åtgärder på både privat mark och allmän platsmark.

Efter skyfallet 2014 har VA SYD tillsammans med Malmö stad identifierat ett flertal typer av åtgärder som har en reducerande effekt på översvämningrisken vid såväl normala regn som skyfall. Åtgärder som berörs av aktuella riktlinjer är anläggande av fördröjningsmagasin, både ytliga och underjordiska.

Även om åtgärderna gör nytta för Malmö eftersom de reducerar översvämningrisken (primärt källaröversvämningrisken) kommer de i några fall innebära en negativ effekt på den allmänna platsmarken. Och även om dagens nyttjande av en specifik yta kan tillåta en dagvattenåtgärd behöver även Malmös framtida behov av allmän platsmark att beaktas. För att säkerställa att fastighets- och gatukontoret hanterar förfrågningar om att anlägga åtgärder, likt de beskrivna ovan, på sätt som är i enlighet med tekniska nämndens uppdrag har dessa riktlinjer tagits fram.

Parallellt med framtagandet av riktlinjerna håller fastighets- och gatukontoret på att arbeta fram en kommunikationsstruktur tillsammans med VA SYD. Syftet med det arbetet är att stärka samarbetet mellan organisationerna vilket i sin tur kommer att underlätta hantering av ärenden som ligger inom ramen för aktuella riktlinjer.

Riktlinjer

Fastighets- och gatukontoret ska vid förfrågan upplåta allmän plats för hantering av dagvatten under förutsättning att nyttan av detta står i proportion till förlusten av mark som är tillgänglig som allmän plats. Vid bedömningen av hur olika nyttor ska värderas ska förvaltningen ha ett långsiktigt perspektiv där både framtida klimatförändringar och framtida befolkningsökning vägs in. Följande aspekter ska bedömas och värderas:

- *Befintligt nyttjande och framtida behov av den aktuella ytan*
- *Åtgärdens påverkan på den aktuella ytan*
- *Nyttan av att hantera dagvatten från kvartersmark på allmän plats*

Vid en upplåtelse av allmän plats för hantering av dagvatten ska VA Syd stå för anläggningskostnad, eventuellt ökade driftskostnader samt eventuella skadeståndskrav från tredje part.

Bedömning inom Fastighets- och gatukontoret

För att bedömning ska genomföras transparent och konsekvent från fall till fall ska nedanstående checklista användas för att bedöma att nyttan av att fördröja dagvatten står i proportion till förlusten av mark som är tillgänglig som allmän plats.

Nyttjande av den aktuella ytan

- Hur används ytan i dagsläget?
- Vilka grupper använder i första hand ytan?
- Är ytan viktig för boende/verksamheter i närområdet och/eller för boende/verksamheter i stadsdelen (eller motsvarande)?
- Finns det brist på yta för rekreation eller annan allmän funktion i närområdet eller stadsdelen?
- Kommer behovet av att använda ytan för rekreation eller annan allmän funktion att öka påtagligt med den planerade befolkningsökningen i närområdet/stadsdelen?

Åtgärdens påverkan på den aktuella ytan

- Kommer åtgärden att minska möjligheten att använda ytan och i hur stor omfattning kommer detta att ske?
 - o Är det en permanent förändring?
 - o Är det en förändring som bara kommer att ske vid enstaka tillfällen? Hur ofta?
- Kommer åtgärden att på något sätt tillföra rekreativa, biologiska eller andra värden till ytan? I så fall, vilka värden?

Nyttan av att hantera dagvatten från kvartersmark på allmän plats

- Hur viktigt är det att fördröja dagvatten på den aktuella platsen? Bidrar det till att minska riskerna för översvämning som drabbar en annan aktör än ägaren till den aktuella fastigheten?
- Hur viktigt är det ur stadens perspektiv att vattnet kan fördröjas på allmän plats istället för på kvartersmark? Vilka värden skapas för staden (inte för exploitören) genom att allmän plats upplåts för att fördröja dagvatten från kvartersmark?
- Har staden nytta av att reservera den aktuella ytan för att kunna hantera dagvatten från egen mark?

Förändrad driftskostnad till följd av åtgärden

- Vilka driftsmoment tillkommer och vilka avgår?
- Hur påverkas driftskostnaden av den föreslagna åtgärden?

Ansvariga

Patrik Widerberg Avdelningschef

Anna Bertilsson Direktör